

# Prædiken til Mariæ bebudelsesdag

Luk. 1,26-38

Første tekstrække

*Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Da Elisabeth var i sjette måned, blev englen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilæa, der hedder Nazaret, til en jomfru, der var forlovet med en mand, som hed Josef og var af Davids hus. Jomfruens navn var Maria. Og englen kom ind til hende og hilste hende med ordene: »Herren er med dig, du benådede!« Hun blev forfærdet over de ord og spurgte sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde. Da sagde englen til hende: »Frygt ikke, Maria! For du har fundet nåde for Gud. Se, du skal blive med barn og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. Han skal blive stor og kaldes den Højstes søn, og Gud Herren skal give ham hans fader Davids trone; han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være ende på hans rige.« Maria sagde til englen: »Hvordan skal det gå til? Jeg har jo aldrig været sammen med en mand.« Englen svarede hende: »Helligånden skal komme over dig, og den Højstes kraft skal overskygge dig. Derfor skal det barn, der bliver født, også kaldes helligt, Guds søn. Også din slægtning Elisabeth har undfanget en søn, nu i sin alderdom. Hun, om hvem man siger, at hun er ufrugtbar, er i sjette måned; thi intet er umuligt for Gud.« Da sagde Maria: »Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!« Så forlod englen hende.*

Lukasevangeliet 1,26-38

Almægtige Gud og Far! Bøj vor vilje og smelt vor trods, så dit ord må finde uhindret indgang og tage bolig i os, ved Jesus Kristus! Amen.

Enhver fødsel er mirakuløs. Også selvom man forinden har fået den udførligt beskrevet af en læge, der minutiøst gennemgår, hvad der skal ske.

Så oplevelsen af det mirakuløse er ikke det samme, som at en videnskabelig forklaring er udelukket eller tager det mirakuløse ud af oplevelsen. Miraklet suspenderer ikke videnskaben. Og omvendt.

På den anden side vil de færreste se på en fødsel. Kønt ser det ikke ud og har da heller ikke været et yndet motiv blandt kunstnere. Fødslen tilhører øjeblikket, og er man far til barnet, er det en oplevelse, som man sagtens kan betegne som smuk. Og det helt uden i øvrigt at nære tilsvarende bizarre interesser.

Men både far og mor, når hun engang har sundet sig efter anstrengelserne, ser også med helt specielle øjne på fødsel og barn. Det er ikke splinter fra en ondsksfuld djævels ituslåede spejl, der forvrænger deres blik, så det i et fortryllet øjeblik ser noget som smukt, som ikke ellers er særlig kønt at se på.

Det er kærlighed, som i dette her tilfælde bedst kan kvalificeres yderligere som en overordentlig stor interesse og stærk ansvarsfølelse, omsorg og omhed, som monomant rettes mod det lille, nye, hjælpeløse menneskeliv. Og det uanset, at barnet, lige efter det

## Udgivet af

Grundtvigsk Forum  
Nr. 860, 126. årgang  
April 2025  
ISSN 0901-2214

er kommet ud, ligner noget nær en opvredet kar-klud i ansigtet og tilmed ofte brister i hjerteskaarende gråd.

Kærligheden gør noget ved far og mor. Og kilden til dén forvandling har man gennem tiden blandt digtere og forfattere henlagt til menneskehjertet, der i modsætning til den kølige hjerne, har sine helt egne motiver, som hjernen ikke altid kan forstå.

Vi er lidt i samme boldgade, når vi også i andre sammenhænge ikke er i stand til at forholde os neutralt iagttagende uden at blive bevæget. Også tæt på hjerteregionen.

De fleste mennesker kan ikke få sig selv til at gå forbi et menneske, der synligt lider nød. Også selv om man har masser af barske erfaringer med i bagagen, som har gjort én mere hårdhudet eller måske kynisk.

Min datter og jeg var for nogle år siden på besøg i koncentrationslejren Auschwitz i Polen. Alt, hvad vi både hørte og så dér, bevægede os dybt, selvom vi i forvejen vidste temmelig meget om, hvad der var foregået i lejren under 2. verdenskrig.

Også de andre, der under rundvisningen fulgte med, vidste besked og iagttog og lyttede i tavshed, hvad de hørte og så. Vi vidste godt, hvad mennesker var i stand til at gøre ved hinanden af modbydelige og nederdrægtige ting og behøvede det sådan set ikke udpenslet yderligere.

Men da vi i lejren inde i selve byen Auschwitz kom til en barak, hvori der langs murene var opstillet glasmonter med aflagt babytøj, blev tavsheden alligevel larmende, og vi så på én gang med vantro og skiftevis indad- og udadskuende øjne på hinanden. Menneskehjertes, som havde forvoldt disse små mennesker al den ulykke, måtte være uforståeligt stivfrosne. Det trodser selv en ellers illusionssløs hjerne, der prøver at forstå.

Det mærkelige var endda, at nogle af os fik kvalme og følte fysisk ubehag. Så det var ikke bare indbildning. Synet af babytøj i dødslejren var nok til, at fantasien forsynede os med billeder på indersiden af hovedet, hvor vi så, følte og forstod børnenes grusomme skæbne.

I det hele taget ville det være noget nær umuligt at beskrive sådanne forfærdelige forbrydelser begået mod sagesløse børn neutralt og uden indigneret stemmeføring og toneleje. Der vil i en sådan beskrivelse uvilkårligt snige sig vurderende og moralsk fordømmende tillægsord ind, hvori man som fortæller på forhånd antog at tale ind i en fælles moralsk og menneskelig referenceramme, man deler med sine tilhørere.

Uanset om det så handler om storslåede, mirakuløse oplevelser eller synet og erfaringen af menneskelig nederdrægtighed og ondskab, så befinder mennesket sig i den helt unikke situation, at vi ikke kan nøjes med den nøgterne iagttagelse og ligegyldighed. Mennesket er et af natur dybt engageret og lidenskabeligt interesseret væsen, som ikke kan komme på videnskabens nødvendige afstand af sig selv og sit eget liv.

Det gælder mennesker til alle tider. Nogle mere end andre, jovist, men det er ikke fremmed for noget menneske.

Det gælder således også forfatteren til beretningen om Mariæ Bebudelse. For en moderne, videnskabeliggjort bevidsthed, som er vant til at iagttage alting med fuldautomatiseret skepsis og kritik, falder historien til jorden allerede ved dens legendariske forløb og opbygning, der røber en meget fantasifuld og aktiv forfatter. Så meget og iøjnefaldende, at man uvilkårligt må spørge: hvad rummer denne historie egentlig af sandhed. For mig og os, som er en kristen menighed af troende i dag?

Det korte svar er her som ved læsningen af hele Det Nye Testamente i øvrigt, at det indeholder evangeliet. Og fortaber man sig som læser i alle de tvivl-

somme detaljer om jomfrufødsel, engle og navnlig Helligåndens aktivitet i forbindelse med undfangelsen, går man med sikkerhed glip af evangeliet.

Man skal altså ikke spille tiden med at undersøge, hvorvidt det rent faktisk kan lade sig gøre for en jomfru at blive gravid - eller opsporer Helligåndens historiske eksistens. Det vil sigte: det må man da godt, men så er det under ingen omstændigheder det kristne evangelium, man finder.

Forfatteren har med beretningen om Mariæ Bebudelse villet fremhæve det mirakuløse og alt andet end sædvanlige i, at himlens og jordens skjulte Gud besøgte sit folk i et helt almindeligt menneske.

Derfor jomfruen – derfor englen, som er budbringer fra Gud – derfor undfangelsen ved Helligånden, der ikke forklarer noget som helst andet, end det er Gud, der er Jesu far – derfor henvisningen til Johannes Døbers mor, Elisabeth, der ligesom Abrahams hustru Sara fra Det gamle Testamente imod al sund fornuft bliver gravid i sin høje alder.

Og endelig – hvad der altid har slået mig med en blanding af morskab og eftertæksomhed: derfor Marias i allerhøjeste grad stilerede og unaturligt servile underkastelse under englens budskab om hendes alt andet end indlysende graviditet under Helligåndens hemmelighedsfulde styrelse.

Også hvad Mariæ Bebudelse angår må man antage, at mange begivenheder og ord i forbindelse med Jesu virksomhed enten ikke påkaldte sig alverdens opmærksomhed eller blev forstået af dem, der så og oplevede dem, i første omgang. Det afslører evangelieberetningerne endda selv i det, man i forskningen kalder for Messiashemmeligheden, som i kortshed går ud på, at disciplene ikke må afsløre Jesu sande identitet, før Menneskesønnen er opstået fra de døde.

På historiens og eftertænkningens kreative, men ikke af den grund løgnagtige, afstand af begivenhederne, har man i lyset af Jesu for alvor mira-

## Redaktion

Jonas Jochumsen  
Herning og Gjellerup Valgmenigheder  
mail: praest@h-g-valgmenighed.dk  
tlf. 9712 0652

Søndagslæsning  
Tilstræbes at udkomme hver uge på  
[www.grundtvigskforum.dk/Sondagslæsning](http://www.grundtvigskforum.dk/Sondagslæsning)  
– her kan du også  
tilmelde dig det  
elektroniske nyhedsbrev  
om Søndagslæsning

**Grundtvigsk Forum**  
Vartov – Farvergade 27  
1463 København K  
[hej@grundtvigskforum.dk](mailto:hej@grundtvigskforum.dk)

kuløse opstandelse påskemorgen fortolket videre på de i begyndelsen uforståelige eller upågtede begivenheder i Jesu liv og sat dem ind i en såvel bibel-, frelsehistorisk og teologisk ramme, som gav dem et mere sammenhængende præg.

Man aktiverede således hele Det gamle Testamente, i hvis' forlængelse man forstod Jesus og hans betydning – hvilket den historiske Jesus sandsynligvis også gjorde. Men mest og allermost fantasifuldt i lyset af opstandelsen, som også her som alle andre steder i evangelierne bliver det ene, rette mirakel og evangelium, om hvilket hele Jesu liv og betydning for os drejer sig.

Jesu mirakuløse opstandelse er – med Søren Kierkegaards besynderlige udtryk: »hint Factum«, som ikke alene Kierkegaard ikke bruger ret mange spaltmillimeter på, men som ikke desto mindre i evangeliernes endelige redaktion og kristendommens bemærkelsesværdige historie har været, er og forbliver dét centrum i orkanens øje, som ganske vist står stille, men alligevel sætter alt omkring det i en fantastisk bevægelse.

Selv som anfægtelse af den stålsatte videnskabelighed og rationalistiske tro, opretholder forkyndelsen af opstandelsen den dynamik, som holder nysgerrigheden levende og hos et hvilken som helst menneske vækker et længselsfuldt håb til live om, at vi dødelige og syndige menneskebørn har mere at betyde – både for os, selv andre og ikke mindst Gud.

Jesu opstandelse fra de døde kaster med andre ord masser af betydning af sig – både for disciplene og menigheden i begyndelsen, for forfatterne til beretningerne og for os, der som menighed af håbefuldt troende mennesker stadig fortæller videre på den kolossale virkningshistorie af – ja: »hint Factum«

Påskeblomst! men er det sandt:

Har vi noget at betyde?

Er vor prædiken ej tant?

Kan de døde graven bryde?

Stod han op, som ordet går?

Mon hans ord igen opstår?

Springer klart af gule lagen

livet frem med påskedagen?

(N.F.S. Grundtvig i DDS nr.: 236 v. 3)

Amen.

**Henrik Bang-Møller**, sognepræst i Skagen-Hulsig Kirker

Prædikenen er holdt den 2. april 2017 i Hulsig og Aalbæk Kirke